

Az elválasztó edényből ballonba kifolyó olaj, különösen az elején, piszkos barnaszínű. Ennek oka az, hogy a lepárló készülékből távozó gőz a túlevél felületéről finom fizikai szennyeződést szállít magával, ami az olajban egyenletesen eloszlik és benne lebeg.

Ezért raktározás előtt szűrőpapíron engedik keresztül, amikor is *átlátszó, zöldszínű olajat kapnak*. Feltételhezhető, hogy ezt a zöld színét a benne oldott állapotban lévő klorofil adja. Ha az ilyen olajat *átdestillálják, zöld színét elveszti és színtelen, átlátszó olajat nyernek*. A kereskedelem részére nem szükséges az olaj színtelenítése és ezért, ha külön megállapodás elő nem írja, desztillátlan, egyszerűt, zöldszínű olajat készítenek.

A kész olajat 25—50 literes, légmentesen lezárt üvegballonokban sötét helyen tárolják, vagy mindjárt a termeléssel párhuzamosan 25 literes ónozott kannákba szűrik le és ezekben szállítják.

Kellemes illatát a benne lévő bornylacetát adja. Tartalmaz ezenkívül más vegyi anyagot is, mint pl. terpeneolt, sylvestrent, kadinent.

Fajsúlya 15 C°-nál	0,865—0,885
Optikai forgató képessége	+2 — +13°
Forráspontja	160 C°
Törése 20 C°-on	1,475—1,480
Bornylacetát tartalma	2—5%

Az adatok kevés eltéréssel mind az erdeifenyő, mind a feketefenyő tűiből készült olajra érvényesek az optikai forgatást kivéve. A feketefenyő túolaj ugyanis nem pozitív, hanem negatív irányban forgat.

A fenyőtúolajat főként az illatszeripar és a szappanipar használja, de több gyógyszerkészítménynek is alkotó része. Ezenkívül készítenek belőle lakószobák és kórházi termek levegőjének frissítését szolgáló fenyőillatot, pezsgőfürdő tablettát és számos más kereskedelmi cikket.

Barüsmann—Nyikityin-vita az ERTI-ben

Barüsmann F. Sz. és Nyikityin I. N. cikkei, amelyeket a *Lesznoje Hozajisztvo* hasábjairól vettünk át *Az Erdő* tavalyi 10., illetve 12. számába, a magyar erdészek számára sok újszerű gondolatot hoztak. Ezeket néhány fiatal kutató kezdeményezésére az ERTI munkaközössége külön összejövetelel beszélt meg. Meghívta erre vitavezetőnek *Keresztes*; Béla főigazgatóhelyettesét, aki éveken át dolgozott Nyikityin docenssel egy intézetben és a miczurini biológia szülőházájában nyerte el a kandidátusi minősítést. A vita rendkívül érdekes és tanulságos volt. Alkalmat adott a hozzászólóknak állásfoglalásuk szabad nyilvánítására, a haladó biológia terén szerzett tudásuk bemutatására és megmutatta a hiányosságokat is.

Barüsmannak, az erdeifenyvesek magtermő állományai berendezésére vonatkozó elgondolásai a kutatókban élénk visszhangra találtak, megállapításait nagy vonalakban elfogadták, egyes részletekben azonban a hazai adottságok között átmeneti korrekciókat tartottak szükségesnek.

Partos Gyula és *Babos Imre* egyetértésüknek adtak kifejezést azzal, hogy a magtermő egyedeket állományban kell nevelni. Ezt azonban nem azzal indokolták, hogy a fák a környezet hatására így kedvező örökletes tulajdonságokat vesznek fel, hanem azzal, hogy ilyen körülmények között a természetes kiválasztódás következtében az adott termőhelynek legjobban megfelelő egyedek maradnak meg magtermő korig és mód van arra is, hogy ezek közül a nekünk legmegfelelőbb tulajdonságokkal rendelkező egyedeket válasszuk ki magtermelésre. A hozzászólók legnagyobb része nem tudta magáévá tenni azt a gondolatot, hogy a fák rövid idő alatt — egy generációt néhány évtizeden keresztül már — örökletes tulajdonságokat vesznek fel a környezet hatására. Nem tagadták ugyan a környezetnek ilyen hatását, de annak érvényesülését csak több generáción keresztül ismerték el. *Koltay György* megállapította, hogy a környezethatást a múltban eltúlozták és nem ismerték el a genotípus létezését. Kifejtette, hogy rossz növekedésű fák is megtarthatják jó örökítőképeségüket. A genotípust csak hosszabb időt igénybevevő utóvizsgálattal állapíthatjuk meg. Szerinte legértékesebbek magtermelés szempontjából azok a fák,

melyek szabad állásban és kedvezőtlen termőhelyi körülmények között is megtartják jó tulajdonságaikat.

Ugyancsak az állományban való nevelés szükségességét hangsúlyozta Witt Lajos is, a koronakialakítást célzó intenzívebb gyéritéseket azonban nem a termőfordulás után, hanem előtte javasolta. Kifejtette, hogy az állomány szélén álló fák ugyanolyan öröklékenységgel bírnak, mint az állományban állók, mert egy generáción keresztül nem veszik fel a környezet hatását. Bizonyításul hozta fel, hogy szabadon álló fák újulata állományban újra kifogástalan fejlődést mutat. *Kopeczky* Ferenc tisztázni kívánta, hogy az erdei fák esetében milyen tulajdonságok öröklődnek és melyek nem. *Tkacsenkóra* hivatkozva megállapította, hogy az ágasság csupán a fa helyzetére jellemző. Nem minden fahiba örökletes, így nem követhetünk el hibát, ha az utóvizsgálat alapján megállapított jó öröklékenyséű fák magvaiból szabadállásban telepítünk magtermelő állományt. *Mester* János rövid megjegyzéssel csatlakozott ehhez, rámutatva, hogy a fák örökletes tulajdonsága a földigágasság, az állományban kialakult alak csak kényszer hatására áll elő.

Mátyás Vilmos az anyafák kiválasztásának fontosságára mutatott rá azzal, hogy ezek egyrészt mindig pontosan meghatározhatók, másrészt maga a petesejt is szelektál, így az örökítésben nagyobb súllyal vesznek részt. Vizsgálati eredményeire hivatkozva cáfolta azt, hogy a fiatal fák magvai kisebbek lennének. Különösen alföldi viszonyok között feltétlenül szükségesnek látja ezért, hogy a fiatal fák magvait is felhasználják. Babossal együtt a legfontosabbnak tartja, hogy ezeken a területeken mielőbb a termőhelynek megfelelő ökotípus alakuljon ki. Magtermésvizsgálatai során megállapította, hogy a termés minőségére már egy generáció is befolyással volt, de a további örökletességet még nem látja bizonyítottnak.

Közben élénk vita keletkezett a genotípus és fenotípus, valamint az ökotípus körül. A vita közben *dr. Bokor* Rezső és *Kopeczky* Ferenc mutatott rá igen jó felkészültséggel, hogy mit értenek ezen fogalmak alatt a morganisták és mit a miczurini biológia, illetve utóbbiban mennyire helytállók ezek a fogalmak. *Bokor* a genotípust túlzottan alkalmazók felé megjegyezte, hogy ez a fogalom szerinte „örökös” tulajdonságokat tételez fel... A vita alatt megnyilvánult bizonytalanságok közben *Szedzerjei* Ákos nyilvánította ki azt a közös óhaját, hogy készen álljanak rendelkezésre a haladó tudomány alaptételei és lehessen azokra nyugodtan támaszkodni... Itt mutatott rá *Keresztesi* Béla arra, hogy az erdei fák esetében maguknak az erdészeknek kell kikutatni, kialakítani ezeket az elveket, mert senki sem ért azokhoz jobban. Az alaptudományok terén pedig semmi sem mentesít mindannak alapos átolvasása, megtanulása alól, amit e téren tudni kell.

A kérdéshez végül *Bánó* István szólt hozzá és rámutatott, hogy a szélső fák ágassága nem öröklődő, ez az adott helyzet miatt áll elő, öröklődő azonban a fák durvább, vagy finomabb ágassága. Magának a magtermelő állománynak kialakítási módját a megszedés gyakorlati szempontjaiból nézve bírálta és fejtette ki e téren a kívánalmakat.

Nyikityin cikkében foglaltak már kevesebb megértésre találtak. A bizonytalan hozzászólások a gondolat meglepő újszerűségét bizonyították, s megmutatták, hogy mennyire felületes a „haladó biológiai” elvekre való hivatkozás, amit különösen a tisztítások terén alkalmaznak előszeretettel. *Partos*, *Babos*, *Witt* és *Kopeczky* beszámolt ugyan megfigyelt gyökér-, illetve gyökfőösszenövésekről, de ezekből következtetéseket már nem tudtak levonni. Egyedül *Babos* utalt arra, hogy mily figyelemre méltó az Alföldön a nyárnak, továbbá a fagyalnak a gyökérsarjak segítségével történő szívós előretörése. *Koltay*, ha nem is olyan mértékben, mint *Nyikityin*, de ismeri a természetben érvényesülő vegetatív hibriditást és szükségesnek is tartja az ezzel való behatóbb foglalkozást. *Bokor* felszólalásában már kitért a kérdés elől: a csoportos telepítés mellett foglalt állást, de magyarázatot az így jobban érvényesülő mikorhizahatással adott. *Lády* Géza belátta, hogy ezek a biológiai elgondolások a mi gyakorlatunk és tudásunk mellett újszerűek. Szükséges, hogy ezekkel foglalkozunk, hatásukat felderítsük, a nagyobb termések érdekében tudatosan alkalmazzuk.

A vita, a nálunk újszerűen ható írások közlése hasznos volt. Az erdészeti főigazgatóság nagy eredményeket ér el ezeken keresztül a tudományos elvek, a helyes ideológia kialakításában. Szükséges ezért, hogy hasonló megbeszélések tovább gyűrizzenek és készteszenek a valóban haladó biológiai törvényszerűségek mélyebb megismerésére.

Jérome René

EGYESÜLETI HÍREK

Az erdőrendezési dolgozók szakmai továbbképzése keretében az egyesület helyiségében bemutatásra került *Marti László* erdőmérnök által a különböző nyárfélékről készített színes diapozitív-sorozat. A sorozat az egyesület elnökségének megállapítása szerint igen komoly értéket képvisel és hasznosan alkalmazható az erdészeti dolgozók szakmai ismereteinek bővítésére. A sorozat a budapesti bemutató után Bátaszéken és Pécsen is bemutatásra került, igen nagy érdeklődés mellett.

A vidéki csoportok rendezésében január és február hónapban Szolnokon *Tóth Károly* erdőmérnök tartott előadást az országfásítás jelentőségéről és gyakorlati kiviteléről, *Éliás Lajos* pedig az erdőgazdasági munkák gépesítéséről. Devecseren *Lámfalussy Sándor* egyetemi tanár tartott előadást a fahasználat tárgyköréből. Sátoraljaújhelyen *Szász Tibor* t. kutató közreműködésével a szerszámkészítést vitatta meg a csoport. Mátrafüreden *Héder István* t. kutató mutatta be a kopárfásítási kísérleti területeket és az azokon elért eredményeket. A debreceni csoport *Guth-Várhelyen* rendezett előadást és helyszíni

bemutatót a fűrészrönkök minősítése kérdésében. Az előadást *Vida László* főmérnök tartotta, a bemutató vitáját *Bodó Lajos* fahasználati előadó vezette.

Az egyesület központjában *Majer Antal* tartott igen nagy érdeklődéssel kísért előadást a „Vértes hegység erdőművelési problémái”-ról. A magas színvonalú előadás anyagát az elnökség a vidéki csoportok rendelkezésére bocsátja.

A váci egyesületi csoport hét tagja vállalta hét új erdőmérnök patronálását. A patronálók vállalt feladatukat a novemberi választmányi ülésen elhangzottak szellemében kívánják végezni, pártfogoltjukat vezetni, a gyakorlati életre nevelni.

Az elnökség valamennyi vidéki csoport részére megküldte az egyesület központi féléves munkatervét, valamint a legjobb vidéki csoportok munkatervét. A tervek tájékoztatást adnak ezek munkájáról, alkalmat adnak arra, hogy a többi csoportok ezek munkájába bekapcsolódjanak és saját munkájuk megszervezéséhez mintául szolgáljanak.

AZ ERDŐ — Az Országos Erdészeti Egyesület kiadványa.

Felelős szerkesztő: KERESZTESI BÉLA, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa.

Szerkesztőbizottság: BABOS IMRE a mezőgazdasági tudományok doktora, JABLÁNCZY SÁNDOR a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, KÁLDY JÓZSEF, KOCSÁRDI KÁROLY,

LÁDY GÉZA, MADAS ANDRÁS, PÁRIS JÁNOS, SALI EMIL, TÖMPE ISTVÁN.

A szerkesztő helyettese: JEROME RENÉ. Technikai szerkesztő: AKOS LASZLÓ.

Felelős kiadó: A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat igazgatója.

Szerkesztőség: Budapest, V., Kossuth Lajos tér 11. Országos Erdészeti Főigazgatóság.

Kiadóhivatal: Budapest, V., Vécsey utca 4. Telefon: 122-790. MNB. fiókszám: 46.

Megjelent 1500 példányban. Előfizetési ára egy évre: 60 Ft, félévre 30 Ft. Megjelenik minden hónapban. Felelős kiadó: A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat igazgatója.

29159-689/2 - Révai-nyomda, Budapest, V., Vadász utca 16. (Felelős: Nyáry Dezső.)

„FÁK HETÉ”

A már hagyományossá vált „Fák hetét” ebben az évben március utolsó hetében rendezik meg, március 27. és április 2. közötti időben. A megyei tanácsok végrehajtó bizottsága elnökeit a minisztertanács elnöke felhívta, hogy az elmúlt évekhez hasonlóan ez évben is szervezzék meg a „Fák hetét”, most a történelmi évfordulóhoz méltó keretekben és hazánk felszabadulásának 10 éves évfordulóját emlékfásítások létesítésével tegyék emlékezetessé.

A „Fák hetében” minden községben, városban, termelőszövetkezetben, állami gazdaságban, iskolákban fásítási ünnepségeket rendeznek és ezt összekötik ünnepélyes faültetésekkel, felszabadulásunk 10 éves évfordulója emlékére létesítendő emlékfásításokkal. Az ünnepélyes faültetés helyét az erdőgazdaságok a megyei, városi, községi tanácsok elnökeivel előzetesen kijelölik. A rendelkezésre álló csemetemennyiség tervszerű felhasználása érdekében a tömegszervezetek az erdőgazdaságokon keresztül a termelőszövetkezetek, legeltetési bizottságok, állami gazdaságok, községek, városok belterületén megtervezett fásítások végrehajtásába, ápolásába kapcsolódnak be. Az emlékfásításokat részben ezeknek a területén fogják végrehajtani.

Az ünnepségek megrendezésére, az ünnepélyes faültetések végrehajtására a tömegszervezetek már felkészültek. Segítségükkel az elmúlt években is jelentős eredményeket értünk el. Dicséretre méltó, hogy például az Úttörő és DISZ szervezetek nem csak a facsemeték elültetését vállalták, hanem azok további ápolását és védelmét is. Így születtek azok a kiváló eredmények, melyeket az Országos Erdészeti Főigazgató emlékplakettel és emlékjelvénnel jutalmaz a most megrendezésre kerülő ünnepségeken. Az 1954. évben kiváló eredményt elért testületek művészi kivitelű bronz emlékplakettel, a fásítási munkában kivált egyének pedig emlékjelvényt kapnak. A fásításban kitűntek példája remélhetőleg buzdítólag fog hatni és idén is számos olyan eredményes fásító munkáról számolhatunk majd be, mint amilyen tavaly a monori DISZ szervezeté volt, akik a legeltetési bizottság területén 1954. tavaszán 3500 csemetét ültettek el 80 százalékos megmaradással, vagy a penészleki általános iskola úttörői, akik 20 000 darab csemetét 97 százalékos megmaradással ültettek el.

A „Fák hete” ünnepségeinek megrendezését a párt és kormány szervei megértéssel támogatják. Kövessenek el mindent erdőgazdasági dolgozóink, egyesületünk vidéki csoportjai is annak érdekében, hogy ezek minél sikeresebbek lehessenek, minél jobban mozgósítsanak fásításra, a fásítások ápolására, megvédésére, számos vidékünk súlyos fátlanságának megszüntetésére, az országos faszűke enyhítésére.

Fekete Gyula

az Országos Erdészeti Egyesület
Országfásítási Munkabizottságának elnöke

S O M M A I R E

<i>P. Magyar dr.</i> : Dr. Daniel Fehér	81
<i>D. Fehér dr.</i> : La question d'acacia	83
<i>F. Iharos</i> : Quelques mots au sujet de la question du nettoyage pour argent	91
<i>J. Sirhán</i> : Un regard jeté dans la vie de l'économie forestière de Sárvár ..	93
<i>J. Neuwirth</i> : Le rôle sylviculturale de l'acacia au comitat Zala	97
<i>Zs. Kovács N.</i> : Nos principes de boisement et de plantation d'arbres sur les terrains sablonneux entre la Danube et la Tisza	103
<i>I. Babos dr.</i> : La production de semences de pin sylvestre sur sable	109
<i>B. Keresztesi</i> : Quelques données au sujet du système racinaire de l'acacia	113
<i>P. Gyurkó</i> : Quelques données au sujet de la ryzosphère de l'acacia	121
<i>L. Halász</i> : L'importance du pin et de l'acacia dans le boisement de sable entre la Danube et la Tisza	129
<i>J. Fuisz</i> : Boisement d'acacia et de pin dans la région Nyírség	132
<i>V. R. Botchkovski</i> : La régénération artificielle du hêtre dans les Carpathes	136
<i>G. Király</i> : Oléorésine des aiguilles de résineux	138
<i>R. Jerome</i> : La dispute Baruchmann—Nikitin à l'Institut de Recherche Fores- tière	141
En couverture : L'analyse obligatoire de semences dans le laboratoire d' examen de semences à Ráckeve	
En reverse : La grue à autocamion de 3 tonnes construite par l'usine „4 Avril“ de Budapest	

